

Metsanduse arengukava aastani 2030 juhtkogu I kohtumise protokoll

Asukoht: Keskkonnaministeeriumi 1. korruse saal, Narva mnt 7a, Tallinn

Aeg: 17.06.2019, kell 13:00 – 16:00

Juhatas: Keskkonnaministeeriumi (KeM) asekaitsler Marku Lamp

Protokollis: KeM metsaosakonna peaspetsialist Karli Ligi

Osalesid juhtkogu liikmed: Andres Taliäär, Asko Lõhmus, Imbi Henno, Jaan Aiaots, Jaan Kers, Kadri Ukrainski, Krista Kupits, Kristel Järve, Lea Truska (Tõnis Kortsu asendusliige), Lehar Lindre, Linda-Mari Väli, Madis Iganõmm, Maris Mälzer, Marju Kõivupuu, Marko Gorban, Marku Lamp, Paavo Kaimre, Peep Arold, Peeter Vissak (Bert Rähni asendusliige), Raul Kirjanen, Tarmo Porgand, Tarmo Tüür, Tarvi Ojala, Toomas Muru, Tuuli Vors, Tõnu Ehrpais, Ülle Läll.

Lisaks osalesid: Peeter Vihma (konsultant), Eili Lepik (Riigikantselei), Eveli Glinjanski (PWC), Karmen Limmer (PWC)

Päevakava:

1. Keskkonnaministri tervitus
2. Koosoleku sissejuhatus (Marku Lamp)
3. Strateegia „Eesti 2035” (Eili Lepik, Riigikantselei strateegiadirektori asetäitja)
4. Ülevaade protsessist (Kristel Järve, KeM metsaosakonna juhataja)
5. Arengustsenaariumite kirjutamise protsessi tutvustus ja arutelu (PriceWaterhouse Coopers)
6. Ülevaade huvirühmade aruteludest (Kristel Järve) ja arutelu

Kokkuvõte

Toimus teine juhtkogu koosolek. Tutvustati lühidalt juhtkogu töökorda, kuna juhtkogu oli täienenud viie liikme võrra. Kohtumisel tutvustati paralleelselt toimuva protsessi „Eesti 2035“ hetkeseisu ning anti ülevaade, millises etapis MAK2030 protsessis ollakse ning mis on edasised sammud. Mõlemale ettekandele järgnes arutelu, mille käigus tehti taas ettepanek, et juhtkogul oleksid vaid konsensuslikud otsused ning ei oleks võimalik hääletada.

Põhjalikumalt tutvustati ka arengustsenaariumite kirjutamise ajakava ja protsessi. Peamine arutelu keskendus täpsustavatele küsimustele. Juhtkogu ettepanekul saadetakse esmane versioon stsenaariumitest juhtrühmale tutvumiseks ja kommenteerimiseks juba augusti lõpus. Juhtkogu avaldas soovi tutvuda arengustsenaariumite kirjutamise meetodikaga.

KeM andis ülevaate huvirühmade arutelude tulemusest ning pakutud lahendusettepanekutest. Kahe väljatoodud prioriteetse kultuurivaldkonna probleemi

lahenduste osas võtab KeM asjaosalistega kontakti, et arutada võimalikke lahendusi. Tehti ettepanek lisada arengukavale terminoloogiline peatükk, et kõik üheselt arengukava tekstist aru saaksid. Lepiti kokku, et KeM teeb ülevaate, kui palju probleeme on lahendamata. Lisandunud ettepanekuid arutada ei jõutud.

Sisu päevakorrapunktide kaupa:

1. Keskkonnaministri tervitus

Kohtumise avas keskkonnaminister Rene Kokk, kes tänas osaleid juba tehtud suure töö eest ning pani osalejatele südamele teha koostööd ja leida otsustes konsensust, et saada parimaid lahendusi.

2. Koosoleku sissejuhatus

Koosoleku töökorda ja laiendatud juhtkogu koosseisu tutvustas Marku Lamp. Juhtkogu täienes viie liikme võrra, lisandusid Riigikogu Keskkonnakomisjon Erki Savisaar, Luua Metsanduskool Peep Arold, Eesti Maastikuarhitektide Liit Toomas Muru, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda Ülle Läll, Eesti Metsa Abiks Linda-Mari Väli. KeM on Riigikogu Keskkonnakomisjonile tutvustanud samuti arengukava koostamise protsessi ning hetkeolukorda. Juhtkogu töökorras toodi välja, et otsustamiseks lähtutakse esmajoones konsensusest, otsustamisel kasutatakse arutelujuhtide abi, protokollid on avalikud ja kohtumisi lindistatakse ning hoitakse kuni arengukava kinnitamiseni ning et koosolekust võib fotosid teha.

Linda-Mari Väli uuris, kas ise võib ka kohtumist lindistada või olemasolevat lindistust enda kasutusse saada. Marku Lamp vastas, et eelmisel korral sai kokku lepitud, et KeM hoiab koosoleku salvestusi ning lindistusi kasutatakse koosoleku raames erimeelsuste lahendamiseks. Samuti lepidi eelmisel juhtkogu koosolekul kokku, et koosolekul on vaid üks ametlik salvestis, koosolekutel osalevatel ajakirjanikel oli lubatud enda tehtud lindistusi hoida kuni artikli valmimiseni. Asko Lõhmus täpsustas, kas lindistusi saab kuulamas käia? Marku Lamp vastas, et juhtkogu kohtumise lindistusi saab kuulata KeMis.

3. Strateegia „Eesti 2035” (Eili Lepik, Riigikantselei strateegiadirektori asetäitja)

Eili Lepik tegi ettekande strateegia „Eesti 2035“ teemal. Tegemist on strateegilise raamistikuga 2021+ perioodiks, mis on vaheetapiks poliitika põhialuste ja valdkondlike arengukavade vahel.

Andres Tali järv küsis, mis numbrid on sõnakorje slaidil. Eili Lepik selgitas, et tegemist on kaalutud tulemusega sagedusest ja tähtsusest.

Lehar Lindre uuris, millal strateegia valitusse jõuab. Eili Lepik vastas, et enne käib strateegia läbi Riigikogust ning siis liigub valitusse heaks kiitmiseks.

Asko Lõhmus küsis, milline kolmest peamisest ettekandes toodud vaatenurgast võiks kõige tähtsam olla. Eili Lepik vastas, et arenguvajaduste kaardistamine on kõige tähtsam.

Arenguvajadustena aastani 2035 olid ettekandes määratletud: 1) mitmekesise looduskeskkonna hoidmine; 2) julgeoleku ja turvalisuse tagamine; 3) edukas kohanemine muutustega rahvastikus; 4) eelduste loomine targa ettevõtluse kasvuks; 5) ühiskondlike lõhede vähendamine; 6) riigi tark juhtimine koostöös rahvaga; 7) inimeste tervise parandamine ja tervena elatud eluea pikendamine; 8) paindlike ja inimeste vajadusi arvestavate õppimisvõimaluste loomine kogu eluea jooksul; 9) ühiskonna vajadustele vastava ruumi ja taristu kujundamine.

Marju Kõivupuu uuris ka seda, et kuna vastajaid oli palju, siis kas selle abil saab ülevaate ka vastajatest. Eili Lepik vastas, et andmeid küsiti ka elukoha, hariduse, vanuse ja muu kohta.

Asko Lõhmus küsis, kas see ka kuidagi publitseeritakse. Eili Lepik vastas, et esialgne kokkuvõte on Riigikantselei kodulehel ka olemas. Süvendatult ei ole veel jõudnud vaadata.

Andres Talijärv küsis, kas ettevõtluse osas on ka ootused riigieelarvele erinevates valdkondades planeeritud. Näiteks, põlevkiviga seoses hakkavad kohalike omavalitsuste tulubaasid vähenema. Sarnaselt, kas on teada, mis metsasektorilt oodatakse? Eili Lepik vastas, et eesmärkide puhul peaks olema arvestatud ka eelarveplaneerimisega ning reformide kavandamiseks on kindlasti vaja arvestada ka rahaliste võimalustega.

Asko Lõhmus küsis ka seda, kuidas saab ette planeerida asju, kui täpselt ei tea, mis juhtuma hakkab (nt mida kiire tehnoloogia areng täpsemalt kaasa toob). Eili Lepik vastas, et põhimärksõna on siin paindlikkus ja valmisolek. Strateegia juurde tuleb ka ülevaatamise ja monitooringu süsteem.

Raul Kirjanen uuris, kuidas strateegia võtab arvesse arengukavade vahelisi vastuolusid. Hiljuti võeti vastu energiamajanduse arengukava ja kas MAK peab biomassi kasutamises energeetikas lähtuma sellest? Eili Lepik vastas, et valitsuse tasandil on vastu võetud otsus, et arengukavasid tuleb vähendada, samuti tuleb arengukavade koostamisel lahendada olemasolevad konfliktid arvestades pikaajalisi sihte ning lähtuda tervikpildist. Asko Lõhmus tõi välja, et vastuolud lahendame me metsanduse arengukavas ning peame selleks kasutama ka Eesti 2035 raami.

Tõnu Ehrpais juhtis tähelepanu, et pidev fotografeerimine häirib juhtkogu tööd ning uuris, kas fotograafi kaasamine on vajalik, pideva fotografeerimise häiriva iseloomu tõi välja ka Raul Kirjanen. Marku Lamp vastas, et eelmisel kohtumisel lepiti kokku, et fotografeerimine on lubatud ning avaldas lootust, et pidev fotografeerimine ei muutu liiga häirivaks juhtkogu liikmetele. Tõnu Ehrpais vastas, et praegu on häiriv. Raul Kirjanen nentis, et temast on viimase poole tunni jooksul 50 pilti tehtud. Marku Lamp küsis, kas soovitakse uuesti seda küsimust arutada ja kas on ka teistele häiriv ning uuris Linda-Mari Väilit kas ta on huvitatud slaididest. Linda-Mari vastas, et nii slaididest, kui ka inimestest, kuna kajastab kohtumist ka avalikkusele ning illustreeriv foto on ajakirjanduses oluline materjal. Seepeale uuris Andres Talijärv, kas Eesti Metsa Abiks on organisatsioon või ajakirjandus antud protsessis. Linda-Mari Väli tõi seepeale välja, et Eesti Metsa Abiks on vägagi ajakirjanduslik organisatsioon. Andres Talijärv tõi välja, et diskussioonis võib mõne inimese sõnavõtt muutuda, kui see kohe ajakirjandusse pannakse. Linda-Mari tõi välja, et ka ministeerium kajastab. Asko Lõhmus tõi välja, et esimesel kohtumisel sai otsustatud, et kohtumiste kajastamisele juhtkogu liikmetele piiranguid ei ole. Tõnu Ehrpais vastas, et piiranguid tõesti ei ole, kui teadlased isikuliselt süüdistavaid kommentaare oma nime all kommentaariumites kirjutavad. Marku Lamp soovitas, et püüaks kajastada nii, et vähemalt juhtkogu tööd ei häiriks ja ehk Linda-Mari saab pildistamisel heli

maha võtta. Peeter Vissak küsis, kas juhtkogu ja ajakirjanduses räägitav erineb olulisel määral. Marku ei osanud kommenteerida, kuid nentis, et ajakirjanik lisab alati oma vaate, Tõnu Ehrpais osutas, et ajakirjanikud istuvad saalis. Peeter Vissak täpsustas oma tähelepanekut, et liikmed võivad oma juttu muuta vastavalt ajakirjaniku viibimisele. Andres Taliäär arvab, et on lihtsalt teadmine, et siis mõned inimesed hakkavad esinema. Marku Lamp meenutas, et põhimõtteline otsus oli eelmisel korral, kuna siis ajakirjanikud kajastasid seda, neid täna ei tulnud ja meil on juhtkogu liikmed, kes esindavad organisatsiooni, mille esindajana nad täna siin ka on. Eeldab, et on sisulised arutelud, aga on luba teha ka pilti ning me ei saa keelata, kui keegi seda kusagil kajastab. Asko Lõhmus veel täpsustas, kas torge oli, et kas peaks avaldama kellegi teise, kui oma nime all.

Asko Lõhmus pöördus tagasi Raul Kirjaneni küsimuse juurde. Marku Lamp kommenteeris, et Eesti 2035 strateegia on piisavalt üldine ja et valdkondlike arengukavade vastuolude vältimiseks ongi koostamisse kaasatud võimalikult palju ministriumide esindajaid. Lõpuks saab vajadusel tulla ka juhtkogusse tagasi ka peale arengukavade kinnitamist. Teinekord ongi vaja valitsuse tasandil lihtsalt kokku leppida.

4. Ülevaade protsessist (Kristel Järve, KeM metsaosakonna juhataja)

Kristel Järve andis ettekandena ülevaate MAK2030 protsessist ning tulevatest sammudest.

Asko Lõhmus uuris, kas novembri kuupäevad juhtkogu korraldamiseks on kindlad. Kristel Järve vastas, et novembri kuupäevad on kindlad. Marju Kõivupuu märkis, et oleks võinud enne päevade paikapanekut ka osalistelt küsida, kuna paljud osalevad oma põhitöö kõrvalt. Marku Lamp vastas, et kaalume küsitluse koostamist.

Lehar Lindre soovis teada, millal arengustenaariumitele lisatakse rahanumbrid. Kristel Järve vastas, et mõjuhindamise juures.

Linda-Mari uuris, kas sel aastal ei oleks võimalik olnud sarnaselt eelmise aasta protsessile osalistelt küsida sobivat kuupäeva. Kristel Järve vastas, et sel korral anti kuupäevad väga pikalt ette teada ning osalejate arvu juures ei ole see võimalik. Marju Kõivupuu ütles, et pool aastat ette teada on väga hea ja nüüd saab ette planeerida. Asko Lõhmus tõi ka välja, et 4.-5. novembril on pikaajaliselt ette planeeritud ka RMK looduskaitsekonverents, kus paljud soovivad osaleda. Marku Lamp lubas vaadata, kas on võimalik teisiti korraldada.

Madis Iganõmm soovis teada, kas uued tulijad saavad ka oma lahendusettepanekuid pakkuda. Kristel Järve vastas, et uued juhtkogu liikmed olid kaasatud juba huvirühmade arutelude etapis ning said sarnaselt juhtkogu ettepanekud esitada ning osaleda aruteludes.

Tarmo Tüür uuris, kuidas jääb hääletusega kui konsensust ei saavutata. Hääletamise tõttu on motivatsioon konsensuseni jõuda madal. Marku Lamp vastas, et loodame ikkagi konsensuseni jõuda, vajadusel võtame aja maha. Hääletamine on töökorda lisatud selleks, et vältida arengukava mittevalmimist. Kõigi juhtkogu liikmete ülesanne on panustada arengukava valmimisse.

Asko Lõhmus tõi välja, et ka minister vihjas oma tervituses, et arutamiseks peaks aega olema, aga seda praegu ei ole. Kus on arutamise kohad? Marku Lamp vastas, et juhtkogul on õigus

alati öelda, et vajavad lisaks informatsiooni või küsida aruteludeks aega juurde. Ajas on ka puhvrit, et erimeelsusi lahendada ning vajadusel leiame lisaaja. Asko Lõhmus soovis, et juhtkogu saaks võimalikult varases staadiumis arengustsenaariume näha ning enne otsustamist saaks tagasisidet anda. Ajapuuduse tõttu ei jõutud kõige keerulisemaid küsimusi ka huvirühmade aruteludes arutada. Asko Lõhmus küsis ka, kes leiab selle ühise aja konfliktide lahendamiseks. Marku Lamp vastas, et järgmise ettekande ajal ongi võimalik arutada, kus saab juhtkogu tagasisidet anda. Ühise aja peab leidma KeM. Asko Lõhmus küsis, kas arengukava lõppteksti saab ka juhtkogu kommenteerida. Kristel Järve vastas, et veebruaris 2020 saab juhtkogu ka kokku ning on võimalus teksti kommenteerida. Tarmo Tüür soovis tagasi tulla hääletamise teema juurde. Marku Lamp vastas, et hääletamine jääb töökorda, kuid eesmärgiks on konsensus. Vabandas, et sellest otsusest ei teavitanud. Peeter Vissak uuris, kuidas jõutakse konsensuseni, kui erimeelsusi on väga palju. Marku Lamp küsis juhtkogult nõuannet. Praegu on protsess selliselt tehtud, et igatüüpi on võimalus aruteludes osaleda. Tervikpilt tekib juhtkogas koos mõjude hindamisega. Ootame juhtkogu ettepanekuid, kuidas konsensusse lähemale jõuda. Linda-Mari Väli avaldas muret, et kõik protsessis osalejad ei soovi diskussiooni ja konsensusse saavutamist, loodetakse, et ülemvõim jääb vanale poliitikale. Linda-Mari soovis otsust, et ei ole hääletamist. Marku Lamp vastas, et saab mõttekäigust hästi aru, kuid see ei lahenda kõigis küsimustes üksmeele leidmist, millisel juhul ei pruugi sündida uut metsanduse arengukava. KeM soov on pakkuda võimalusi probleemide lahendamises võimalikult süvitsi minna.

5. Arengustsenaariumite kirjutamise protsessi tutvustus ja arutelu (Price Waterhouse Coopers (PWC))

Enne ettekannet andis Marku Lamp teada, et oodatakse juhtkogult arengustsenaariumite kirjutamise kohta ettepanekuid arutelu näol. Seejärel tegi PWC esindaja Karmen Limmer ettekande arengustsenaariumide koostamise protsessist. Ettekande slaidid ei ole avalikud ning nende levitamine ei ole lubatud, kuna tegemist on lepingulise tööga, mis ei ole veel üle antud. Esmalt tutvustati ajajoont. Seni on tegeletud huvirühmade töö analüüsimisega ning juuli algul toimub töötuba teadlastega, juuli-august kirjutatakse stsenaariume kokku ning 26. augustiks valmib esialgne variant, septembriks on töö valmis ning esitatakse KeMile. Teadlaste töörühma kuuluvad: Helen Sooväli-Sepping, Henn Korjus, Jaan Liira, Erkki Karo. Kokku on huvirühmade koostamiselt 337 lahendusettepanekut, mille puhul üritatakse leida seoseid ja üritatud jaotada neid nelja gruppi, mille põhjal oleks võimalik koostada neli eriilmelist stsenaariumi. Koostatavad stsenaariumid peavad olema jätkusuutlikud, realistlikud ja valitavad ning stsenaariumid koostatakse nii, et neid saaks kombineerida. Juhtkogu ei vali ühte konkreetset stsenaariumi vaid juhtkogul on erinevatest stsenaariumidest võimalik kokku koguda sobiv vaade ja selles kokku leppida, stsenaarium annab peamise suuna, kuid neid on võimalik omavahel kombineerida. PWC tutvustas ka võimalike arengusuundade näidiseid. PWC suhtleb ka mõjude hindajaga, kui need on selgunud.

Lehar Lindre uuris, kas selles etapis lisatakse ka rahalised summad? PWC vastas, et need lisatakse mõjude hindamisel. Lehar Lindre uuris, kuidas raha täpsemalt stsenaariumite vahel

ära jagatakse. Marku Lamp selgitas, et ka stsenaariumite osadel peab olema maksumus juures, nii et ka stsenaariumite vahel saab osasid ümber tõsta. PWC vastas täpsustavatele küsimustele, et stsenaarium on üldine ja mõjudel on detailsem vaade lahenduste tasemel. Mõjude hindajad peavad konkreetsetele lahendustele hinnalipikud juurde panema. Marku Lamp täpsustas veel, et keskkonnamõjude strateegiline hindamine (KSH) ja mõjude hindamine annab numbrid. Novembriks peaks ka rahaline mõõde olema olema.

Linda-Mari Väli uuris, miks on neli näidisstsenaariumi valitud just sellised ning ei ole teiste huvidega arvestatud. PWC vastas, et tegemist on näidiselega loogika selgitamiseks, mitte reaalse tööga, ning tegelikud stsenaariumid seatakse koos teadlastega. Asko Lõhmus soovis teada, kas sel juhul on esitatud näidis nii-öelda juhtfunktsioonina, millel on veel teisi elemente. PWC kinnitas, et see annab stsenaariumile fookuse, kuid ka teised huvid peavad olema esitatud.

Tarmo Tüür esitas küsimuse, miks on selline teadlaste valik. Marku Lamp vastas, et peale arutelu juhtkogu teadlastega selgus, et enamustele ajaraam ei sobi ning vaja on alternatiivset lähenemist. Selle baasilt langetati otsus kaasata täiesti uued teadlased ilma juhtkogu teadlaste rolli vähendamata. Asko Lõhmus tõi välja, et tema oli juhtkogu teadlastega peetud koosolekul nõus stsenaariumide kirjutamises osalema, aga KeM palus mai lõpul temalt täpsemalt selgitamata hoopis soovitusi, keda tema asemel võiks kasutada ja sedagi inimest ei valitud. Kristel Järve vastas, et kaudselt on teada, et soovitud inimesel ei ole võimalik osaleda ning suheldud on mitme Tartu Ülikooli teadlasega. Asko Lõhmusele jäi mulje, et tema asemele otsiti uut inimest. Tegemist on KeMi valikuga. Marju Kõivupuu tõi samuti välja, et temaga ei räägitud, kes kultuuri osas osaleks, kuid tal ei ole selle vastu midagi, et tema väga hea kolleeg arengustsenaariumide kirjutamises osaleb. Marku Lamp uuris seepeale, kas teadlaste nimekiri ei ole piisavalt esinduslik, et nad saaksid arengustsenaariumide koostamises osaleda. Asko Lõhmus tõi välja, et KeM on teadlaste ringi kitsendanud ja on risk, kuna ühele teadlasele on pandud suurem vastutus. PWC vastas, et riskikohta siin ei ole, kuna juhtkogu teadlased saavad ka omalt poolt kommenteerida. Kuid selgelt peab igal osal olema üks konkreetne vastutus. Ei ole eesmärk ka piirata, kuna kirjutamises osalevad ju inimesed, keda juhtkogus ei ole.

Tarmo Tüür uuris, kas teadlastel on kõigil ka metsaga sügavam seos. Marku Lamp vastas, et esimene valik on muidugi teemat süvitsi teadvad inimesed, kuid valitud teadlased on kõik üht või teistpidi asjadega kursis.

Raul Kirjanen uuris, kas KSH tegeleb ka sotsiaalmajanduslike tulude, mitte ainult kuludega. Marku Lamp vastas, et KSH ja mõjude hindamine peab suutma prognoosida mõlemat. Kristel Järve täiendas, et riigihankes on küsitud nii positiivsete kui negatiivsete mõjude hindamist.

Andres Talijärv uuris, kas stsenaariumide tarvis on vajalikud uuringud tehtud. Ka alusuuringus oli palju, kus öeldi, et erinevaid asju tuleb uurida. PWC selgitas stsenaariumi mõistet - ei pea alati põhinema teadusuuringutel, tegemist on visioonidega tulevikuseisundist. Andres Talijärv uuris, milliste uuringutega me võime arvestada. Marku Lamp vastas, et kasutame täna olemasolevat teavet, eraldi uuringuid ei tehta, kuid püüame võimalikult häid ülevaateid tekitada.

Asko Lõhmus uuris, kas stsenaariumide koostamise metoodika oleks võimalik kirja panna, et juhtkogu sellega esimesel võimalusel tutvuda saaks ning stsenaariumide põhiargumentidel võiks vajalikud viited ka juures olla.. PWC lubas seda teemat KeMiga arutada ja teada anda.

Linda-Mari Väli selgitas, et vaja on arvestada kõigi mõjudega. Marku Lamp selgitas, et püüame need võimalikult hästi juurde saada, tegemist on mõjudehindamise osaga. PWC tõi välja, et põhjalikum analüüs tuleb kindlasti sellele suunale, millega juhtkogu soovib edasi minna.

Peeter Vissak uuris, kui palju arvestatakse arengukavas dünaamilisi muutusi. Marku Lamp vastas, et juhtkogu peaks tulevikus selles osas ettepanekuid tegema, kuna käskkirja alusel ei ole juhtkogu loodud ainult koostamise perioodiks, vaid pikemaks ajaks.

Tarmo Tüür küsis, et kuna arengukava eesmärk on otsida lahendusi, kas me siis ka lähteülesande koostamise käigus kaardistatud 101 probleemi ja alusuuringu juurde tagasi tuleme. Marku Lamp vastas, et alustuseks võtame selle aluseks, mis meil olemas on, ja lünki aitavad täita nii teadlased kui saame ka juhtkogult seda küsida. KeMil on endal sellest ka praegu ülevaade olemas, kas praegu pakutud lahendused katavad kirjeldatud probleeme ning püüame pidevalt seda järge ka hoida, et ülevaade probleemide ja lahenduste seostest oleks olemas. Tarmo Tüür uuris seepeale, kas PWC tegeleb edasi ainult lahendustega. Marku Lamp tõi välja, et selle teemaga saab edasi minna järgmise teema lõpus – kas on vaja veel juba pakutud lahendustele midagi lisada.

Peeter Vissak soovis ka täpsustada, kas kõik ettepanekud lähevad võrdselt sisse. PWC märkis, et see on kindlasti teadlastele lisainformatsiooniks. Nemad markeerivad need erinevalt.

6. Ülevaade huvirühmade aruteludest (Kristel Järve) ja arutelu

Kristel Järve andis ettekandena ülevaate MAK203 alustest ja eesmärkidest, huvirühmade arutelude tulemustest, lahendusettepanekute ja prioriteetsete probleemide seostest. Ettekande osani, kus olid lisandunud ettepanekud, ei jõutud.

Tõnu Ehrpais tõi välja, et üks esitatud probleem kaitsealade maksimaalpindala seadmise osas oli laudkonna konsensus seega ei peaks see erimeelsusena olema välja toodud. Kristel Järve selgitas, et kuna see teema oli arutlusel ka suures ringis ja seal jäi erimeelsusena on see kirjas ka üldise erimeelsuse, mitte laudkonna konsensusena.

Kristel Järve tõi välja, et kaks prioriteetset probleemi ei ole täies mahus lahendusi leidnud. Tegemist on kahe kultuurivaldkonna probleemiga ning Kristel Järve küsis juhtkogult tagasisidet, kuidas edasi minna. Marju Kõivupuu tõi välja, et läbivalt tuleks kasutada sõna kultuuripärand mitte pärandkultuur, kuna muidu tekib eri terminite vahel segadus ja võib tekkida kattuvaid alasid. Esimene punkt on tegelikult loodusharidus ning vajalik on formaalset (ametlikud õppeprogrammid) ja mitteformaalset (loodusmajad jm) loodusharidust õpetavate institutsioonide koostöö. Marku nentis, et toodi välja täiesti konkreetne ettepanek.

Asko Lõhmus tõi seepeale välja, et pühapaikade koolituse teemat koolidele annaks laiendada (varasem ettepanek laiendada). Ei näe siin sisulist probleemi, Marju Kõivupuu nõustus. Teises probleemis on küsimused, kas looduslikke pühapaiku kaitseme või soovime neile tulevikus täiendavaid funktsioone. Täiendavate funktsioonide osa ei ole arutanud, temale on jäänud ka Madisega rääkides mulje, et see ei ole esmane prioriteet. Marju Kõivupuu nõustus ka sellega. Kui kiire inventeerimine on sees, siis tuleb siin ka arvestada sellega, kui palju meil on rahalist ressursi ja professionaalset tööjõudu sellega tegelemiseks. Asko Lõhmus tõi välja, et see on ka

tegelikult seotud planeeringutega, Marju Kõivupuu nõustus. Marku Lamp võttis kokku, et KeM küsib vastavatelts asjaosalistelt tagasisidet ja pakume lahenduse. Peeter Vissak tõi välja, et arengukavasse oleks ehk vaja luua ka terminoloogiline peatükk. Marku Lamp vastas, et kui juhtkogule nii sobib, siis võib lisada, vastuväiteid ei olnud.

Andres Talijärv märkis, et looduslikud pühapaigad on juba olemas muinsuskaitse seaduses ning kas on sellega paralleelset mehhanismi looma või kordama. Lähtume sellest, mis muinsuskaitse seaduses on kirjas, ka Rainer Kuuba oli sellega nõus. Marju Kõivupuu nõustus sellega samuti ning täiendas, et looduslike pühapaiku käsitleb ka looduslike pühapaikade arengukava. Marku Lamp vastas, et üldjuhul riigi tasandil teiste valdkondade juba seatud eesmärgid ei pea üle tooma, eriti kui kompetents asub mujal. Kuid mingil hektel täielikuma pildi jaoks on hea, kui need on korraka laual. Marju Kõivupuu nõustus.

Raul Kirjanen tõi välja, et Vabariigi Valitsus võitis vastu biomassi põletamist lubava otsuse Narva kateldes ning uuris, kas peaksime ka selle mõjudega arvestama. Marku Lamp vastas, et otsus võeti küll vastu, kuid kindlat mehhanismi selles osas veel olemas ei ole. Asko Lõhmus tõi välja, et võimalike prognooside kohta läheks vaja kirjeldust, mis on selle otsuse võimalikud tagajärjed (kestus, maht jne). Tõnu Ehrpais märkis, et see on hea näide, et metsade majandamine ja kaitsmine on ühes ministeeriumis ning ressursi majandajat ja ministeeriumit, kes seda esindab, ei ole.

Marku Lamp ütles, et materjalide tekkimisel selle teema raames jagatakse neid ka juhtkoguga. Seni tegi Vabariigi Valitus vaid põhimõttelise otsuse, selleks on aga vaja muuta ka õigusloomet, mis eeldab omakorda võimalike mõjude analüüsi ning eeldame, et MKM võimalikke mõjusid kaardistades teeb koostööd ka KeMiga.

Tarmo Tüür tegi ettepaneku, et KeM paneks kokku mõjude analüüsi, mida puidu massipõletamine kaasa toob. Asko Lõhmuse jaoks on oluline, kas see on ajutine, millisel juhul võiks muuta jm. Marku Lamp vastas, et meil seda infot veel ei ole ja kui saabub, jagatakse juhtkoguga. Eeldatavasti kolleegid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist mõjusid nii tööstusele kui ka looduskeskkonnale küsivad.

Asko Lõhmus tõi välja, et tavaline on, et konsensus on olemas, kuid ei ole selge, kas see lahendab ka probleemi. Kristel Järve selgitas, et värvid sellel konkreetsetl slaidil (prioriteetsed probleemid) ei tähenda, et on olemas konsensus, vaid seda, et teemale on lahendusi pakutud. Marku Lamp uuris, kas on aktsepteeritav, et KeM vaatab üle lahendused ja nende seosed probleemidega ning kui probleemile lahendusi ei ole, siis koostöös ekspertide ja teadlastega pakkuda välja võimalikke lahendusi. Kas eesmärk peaks olema lahendada prioriteetseid probleeme või kõiki?

Asko Lõhmus tõi välja, et peaks jagama kaheks, prioriteetsed ning teised. Valiku saame teha pärast (ei pea kõiki lahendama), aga igale probleemile peaks vähemalt lahendusettepanek olemas olema.

Linda-Mari ütles, et KeM peaks õppima PÕXITist, kus inimesed jäid tööta. Keskkonnaorganisatsioonid rääkisid sellest juba kolm aastat ja nüüd on sama ka puidupõletamise juures. Marku Lamp vastas, et KeM on sellest juba neliteist aastat rääkinud ega ole kõrvalt vaadanud.

Tõnu Ehrpais tõi välja, et varem sai arutatud, et teeme arengukava, mitte 101 probleemi lahendust. Marku Lamp vastas, et oluline on, et probleemid ei jääks vastuseta – vastus võib ka

olla, et olnud võimalik lahendada. Aga ettepanek on mitte liikuda edasi probleemipõhiselt. Marku meenutas ka seda, mismoodi arutelude protsess toimus – kõigi probleemrühmade arutelu, eraldi arutelu lisaettepanekuteks ning veel ettepanekute esitamise võimalus enne juhtkogu kohtumist. Marku Lamp kordas küsimust, kas saame sellega edasi minna ja juhul, kui midagi väga olulist on katmata, tulla selle juurde tagasi. Seepeale uuris Asko Lõhmus, kas 101 probleemi on lähteülesande osa või ei. Marku Lamp vastas, et olid lähteülesande osa. Asko Lõhmus küsis ka Tõnu Ehrpaisilt, kus räägiti. Tõnu Ehrpais täpsustas, et see oli kohas, kui eelmisel aasta probleeme esitati võistlusena ning nemad tegid kompromissi, võttes osa probleeme tagasi. Kristel Järve täiendas, et probleemipõhisus ei ole eesmärk, arengukava sisu on seada visiooni ja sealt edasi liikuda. Asko Lõhmus segas vahele ning ei taganenud seisukohast, et kõigile probleemidele peavad olema lahendused.

Linda-Mari Väli tõi välja, et probleemidega on palju tööd tehtud ja kui kõiki lauale ei võeta, siis oleks neid võinud varem juba koondada. Nüüd öeldakse, et see on mõttetu ning konsensuse saanud ettepanekutes nende tööd praktiliselt ei kajastu. Nüüd on küsimus, miks neilt telliti, et nad probleeme kaardistaksid. Kristel Järve tõi kaks asja vastuses välja. Kõik probleemid olid alusmaterjaliks kõikides aruteludes, mis sel aastal toimusid, ning neid on kasutatud. Teine küsimus on selles, kuidas materjali käsitleme ja kui detailselt jõuame arutada. Ka tänasel kohtumisel toodi välja, et osalistel ei ole nii palju aega. Asko Lõhmus tõi välja, et novembriks võiks aru saada, mis stsenaarium, mis probleeme lahendab. Marku Lamp vastas, et sellise ettepanekuga oleme nõus ning koostame ka sellise ülevaate. Linda-Mari Väli uuris ka seda, et kas võib olla ka olukord, kus valitud stsenaariumis näiteks ei ole ühtegi nende organisatsiooni lahendust. Marku Lamp vastas seepeale, et siis tuleb eraldi otsustada, aga nii ei saa see olema. Lehar Lindre täiendas, et kõike võib planeerida, aga kui meil selleks rakendusplaanis raha ei leita, siis ei ole sellest tööst ka kasu.

